

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

**ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

До 20-річчя кафедри туризму і готельно-ресторанної справи

*Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції*

16 травня 2024 р., м. Черкаси

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Черкаська обласна державна адміністрація;
Університет Грінвіча (Велика Британія)
Яський державний університет ім. А.Й Кузи (Румунія)
Працький університетський коледж (Чехія)
ISMA Вища школа менеджменту інформаційних систем (Латвія)
Політехнічний університет Валенсії (Іспанія)
Державний Університет ім. А. Руссо (Молдова)
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Центральноукраїнський національний технічний університет

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

**До 20-річчя кафедри туризму і готельно-ресторанної
справи**

*Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної
конференції*

(16 травня 2024 р., м. Черкаси)

Черкаси
Видавець Юлія Чабаненко
2024

УДК 338.48:33214

ББК 65.43

Т 88

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 10 від 25 квітня 2024 року)*

Відповідальні за випуск Красномовець В. А., Пасєка С. Р.

Т 88 Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16 травня 2024 р., м. Черкаси). – Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2024. – 216 с.

У збірнику представлені статті вчених, молодих дослідників, представників туристського бізнесу, присвячені теоретичним і прикладним питанням туризму і гостинності, маркетингу та менеджменту у сфері туризму і гостинності, економічним проблемам у розвитку туризму і готельно-ресторанного бізнесу, професійному розвитку персоналу і корпоративній культурі, формуванню соціального капіталу у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу, інфраструктурі туризму, аспектам конкурентоспроможності підприємств туристичної галузі, розвитку окремих видів туризму, організації дозвілля та відпочинку туристів, міжнародному співробітництву в галузі туризму.

Усі матеріали надруковано у авторській редакції. Відповідальність за зміст публікації покладено на авторів.

ББК 65.43
© ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024

ЗМІСТ

Секція 1. Туризм і гостинність: теорія і практика	
<i>Petelca Oleg, Ciprian-Constantin Pătrăuceanu, Daniel Badulescu, Iurie Beșliu, Veronica Garbuz</i>	
Family life cycle - a socio-demographic variable of the rural tourism consumer profile	9
<i>Бейдик О. О., Гладкий О. В., Гетьман В. І.</i>	
Рекреаційно-туристські терміни і поняття в законотворчості та теорії туризму	12
<i>Бейдик О. О., Красномовець В. А.</i>	
Екзистенційне значення, специфіка та трансформація туризму	15
<i>Барвінок Н. В.</i>	
Міжкультурна комунікація як чинник ефективної маркетингової діяльності туристичного підприємства	18
<i>Бровенко Т. В., Антоненко А.В.</i>	
Низькоглікемічне меню етнічних ресторанів	20
<i>Воробей М. В.</i>	
Туристичний потенціал природного об'єкта на прикладі Аризонського кратера	22
<i>Гусарова М. Ю.</i>	
Наукове підґрунтя дослідження туристичних кластерів	24
<i>Демко В. С.</i>	
Значення розвитку міжнародного туризму в світі	28
<i>Зінська Т. В.</i>	
Досвіт пізнавального туризму в столиці Італії Рим	32
<i>Кирилюк І. М.</i>	
Роль туризму у забезпеченні сталого розвитку	34
<i>Кочума І. Ю.</i>	
Смартизація туристичної галузі в контексті реалізації концепцій сталого розвитку та розвитку людського потенціалу	37
<i>Малий А. О.</i>	
Трудовий потенціал населення в контексті розвитку туризму	40
<i>Мальська М. П., Філь М. І.</i>	
Гостинність : сирний пейринг та його особливості	45
<i>Миколенко К. В., Красномовець В. А.</i>	
Програма екологічного маркування закладів гостинності Green Key: суть та особливості сертифікації	48
<i>Пасєка С. Р.</i>	
Методичний аспект у дослідженні сфери туризму та викладанні фахових дисциплін	50

Скляр Г. П., Кобобел А. Є.	
Дозвіллево-туристична діяльність: трансдисциплінарний погляд	54
Сухорукова А. С.	
Організація роботи закладів ресторанного господарства з використанням новітніх технологій і устаткування	57
Хохлова Л. М.	
Особливості торговельного обладнання закладів гостинності	60

Секція 2. Актуальні питання розвитку туризму і готельного господарства в Україні та світі.

Trusevici Alla	
Problemele avantajului tehnologic al unei firme pe piața	63
Polyakova-Nesterenko Oksana	
Sustainable values and intercultural tourism	67
Гладкий О. В., Бейдик О. О.	
Current state and problems of mice tourism development in Ukraine	70
Kudla Nazar, Okapa Krzysztof	
Zagroga edukacyjna jako markowy produkt turystyczny na obszarach wiejskich	74
Благополучна А. Г.	
Впровадження роботизації в Україні у сфері туризму та гостинності	77
Бортник А. Г.	
Відновлюючий потенціал туризму	79
Босецька Н. Г.	
Секрет успішності ресторанів швидкого харчування KFS	81
Войцеховська Я. Б.	
Бутік готелі як сучасний тренд розвитку вітчизняного готельного бізнесу	84
Гадецька З. М.	
Переваги застосування хмарних технологій в туризмі і гостинності	86
Дроботова М. В., Луценко В. В.	
Процесні інновації – сучасні драйвери туристичного бізнесу	89
Кампов Н. С., Касинець О. В.	
Концептуальні засади розвитку туристичної сфери в Україні	92
Кирніс Н. І., Кобік А. В.	
Інноваційна політика як невід'ємна складова ефективного функціонування підприємства ресторанного господарства	95
Комелєва Д. Ю., Дроботова М. В.	
Аналіз тенденцій та інновацій розважальних послуг в готелях	97
Комлєва М. О.	

Про деякі логістичні проблеми туристичного комплексу Китаю <i>Кравченко А. В.</i>	100
Перспективи розвитку регіонального молодіжного туризму в Україні <i>Литвин О. В.</i>	102
Вплив туристичного сектору на соціально-економічний розвиток України <i>Мазур С. Є.</i>	105
Економічна активність в діяльності закладів гостинності <i>Мальська М. П., Жук Ю. І., Лемега Н. М.</i>	107
Проблеми впровадження персоналізованого сервісу у готельному бізнесі <i>Маркова М. О.</i>	110
Актуальність круїзних подорожей <i>Поворознюк І. М.</i>	113
Емпіричний маркетинг в індустрії гостинності <i>Поліщук Я. В.</i>	116
Організація харчування під час круїзних подорожей <i>Самофін В. В., Красномовець В. А.</i>	118
Головні аспекти корпоративної соціальної відповідальності закладів гостинності в Україні <i>Узоровський В. М.</i>	120
Розвиток індустрії швидкого харчування в Україні <i>Хімич Н. А.</i>	122
Дослідження роботи ресторану з етнічною концепцією <i>Яценко В. М.</i>	124
Державна політика у сфері туристичних послуг	127

Секція 3. Стан туризму і готельного господарства в Україні у військовий період

<i>Рутинський М. Й.</i> Готельно-ресторанний бізнес України: трансформації в реаліях воєнного часу	131
<i>Депутат Л. Ю.</i> Формування туристичного іміджу України в умовах російсько- української війни	133
<i>Дробиш Л. В., Карпенко Ю. В., Карпенко Н. М.</i> Внутрішній туризм як чинник економічного зростання регіонів України	136
<i>Ніколенко Н. В., Ткачук О. В., Коваленко Н. О.</i> Вплив війни на заклади галузі гостинності: залученість української культури та внутрішній туризм	139

Секція 4. Управління у сфері гостинності

<i>Chiseliov Lilia</i>	
Utilizarea marketingului ca funcție principală în gestionarea unei întreprinderi	143
<i>Бондарєва К. І., Лазаренко Д. О.</i>	
Управління готельним господарством регіону	146
<i>Бричук Ю. В., Непийвода А. Р.</i>	
Публічне адміністрування розвитку туризму на прикладі Уманської територіальної громади	148
<i>Волощенко К. О.</i>	
Розвиток підприємництва в готельно- ресторанній сфері та шляхи його активізації	151
<i>Гаража М. Ю., Месробян М. С.</i>	
Особливості управління бізнес-проектами в галузі туризму	154
<i>Дроботова М. В., Великий Н. Г.</i>	
Особливості маркетингових комунікацій у системі молодіжного туризму	156
<i>Кирніс Н. І., Кунпан Т. С.</i>	
Управління сталим розвитком на підприємствах ресторанного господарства	158
<i>Костишина Т. А.</i>	
Ефективність командної роботи в умовах сучасних викликів	160
<i>Микуланинець С. І., Кампов Н. С.</i>	
Бізнес-процесний підхід до організації туристичної діяльності	163
<i>Овдіюк О. М., Нестерчук І.К.</i>	
Особливості управління сфери туристичної індустрії в Україні	167
<i>Черниш Д. О.</i>	
Управління персоналом готельно-ресторанного комплексу	169

Секція 5. Інфраструктура туризму

<i>Мальська М. П., Манько А. М., Ардан Х. В.</i>	
Роль спортивних готелів у функціонуванні сучасної індустрії гостинності	172
<i>Прищєна О. М.</i>	
Історичні аспекти розвитку активного туризму	176
<i>П'янков М. М.</i>	
Екологічні практики підприємств сфери гостинності	179

Секція 6. Аспекти конкурентоспроможності підприємств сфери гостинності

<i>Босецька Н. Г.</i>	
Кав'ярня-запорука успіху	182
<i>Джога О. В.</i>	
Аналіз конкурентного середовища закладу ресторанного господарства	184
<i>Кирніс Н. І., Суржиков І. Ф.</i>	
Управління конкурентоспроможністю на підприємствах ресторанного господарства	187
<i>Нещадим Л. М.</i>	
Екологічна сертифікація як елемент управління якістю надання послуг в закладах розміщення	190
<i>Нікітіна Ю. О.</i>	
Корпоративна культура як важливий елемент культури обслуговування	193
<i>Петрунчак Д. В.</i>	
Інклюзія: адаптація ресторанних послуг для гостей з обмеженими можливостями	197
<i>Пісецький М. М.</i>	
Безпека підприємств готельної сфери як основний аспект конкурентоспроможності підприємств в умовах війни	199
<i>Узоровський В. М.</i>	
Екологічна безпека у роботі закладів швидкого харчування	204
<i>Шарінова Ю. С.</i>	
Вплив анімаційної діяльності на розвиток туристичної індустрії	207

Секція 7. Соціально-економічні вектори відновлення повоєнної України

<i>Денисенко В. О., Опалько В. В.</i>	
Вплив глобалізації на сталий розвиток аграрного сектору	211
<i>Прощаликіна А. М., Герасименко О. М.</i>	
Перспективи зростання вітчизняного експорту продукції АПК	213

багатої історії, архітектури, автентичної кухні та культурної спадщини для приваблення туристів. Українським туроператорам слід взяти до уваги методи привертання туристів до своєї культурної спадщини через медіа, рекламу та маркетингові кампанії, щоб повернути більше відвідувачів.

Організація пізнавального туризму повинна враховувати важливість збереження культурної спадщини. Це включає в себе заходи з охорони історичних пам'яток, просвітницьку діяльність та сприяння збереженню традицій та мистецтва. Для забезпечення комфортного та цікавого перебування туристів важливо розвивати інфраструктуру та надавати якісні туристичні сервіси, включаючи транспорт, проживання, ресторани та інші послуги.

Бібліографічний список

1. Про Туризм: Закон України від 1995 № 325/95-ВР / Відомості Верховної Ради України, 1995. № 31. 241 с. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Любіцева О.О. Туристичне країнознавство: Країни лідери туризму : навч. посіб. – К. : Альтерпрес, 2008. – 436 с.
3. UNWTO Tourism Highlights, 2014 Edition [Електронний ресурс].– Режим доступу до ресурсу: <http://www.unwto.org/pub>.
4. Global Report on Food Tourism. UNWTO, 2012. Режим доступу до ресурсу: <https://tourlib.net/wto/food-tourism2012.pdf>.

Кирилюк І. М.

к. е. н., доцент

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

РОЛЬ ТУРИЗМУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В сучасному суспільстві основними пріоритетами у формуванні стратегій розвитку національних економік є пошук нових рішень для забезпечення сталого розвитку й досягнення соціально-економічного зростання. Забезпечення реалізації цілей сталого розвитку передбачає формування скоординованих дій у всіх сферах суспільного життя. Туризм є важливою складовою сталого розвитку суспільства, дозволяє вирішувати широке коло питань соціально-економічного характеру й здатний забезпечити ефективний розвиток територій.

Сталий розвиток орієнтований насамперед на людину та поліпшення якості її життя у сприятливому соціальному, економічному й екологічному середовищі. З огляду на те, що сталий розвиток передбачає наявність рівних передумов для

задоволення потреб та поліпшення якості життя кожної людини, важливу роль для змістовного використання вільного часу відіграють туризм і рекреація [1].

Всесвітня туристична організація визначає сталий туризм як туризм, який повністю враховує його поточні та майбутні економічні, соціальні та екологічні наслідки, задовольняючи потреби відвідувачів, галузі, навколишнього середовища та приймаючих громад [2]. Туризм має значний потенціал для сприяння досягненню Цілей сталого розвитку. Туристична діяльність в контексті сталого розвитку має здійснюватися відповідально, без шкоди навколишньому середовищу й бути спрямованою на збереження ресурсів упродовж тривалого періоду.

Дотримання принципів сталого туризму є важливим інструментом стимулювання розвитку галузі та пошуку альтернативних способів досягнення Цілей сталого розвитку. Впровадження концепції сталого туризму забезпечує збалансованість усіх трьох компонентів сталого розвитку: економічного, соціального й екологічного в інтересах суспільства, туристичного бізнесу, туристів і місцевого населення. Сталий розвиток туризму орієнтований, насамперед, на довгостроковий період, тому прогресивні якісні зміни можливі саме через раціональне використання ресурсів.

Орієнтація туризму на сталий розвиток сприяє взаємодії між усіма учасниками ринку туристичних послуг і забезпечує взаємні вигоди як для споживачів туристичних послуг, так і для приймаючих громад (рис.1).

Нині питання забезпечення сталого розвитку туризму є у фокусі уваги як державних органів влади, так і міжнародних організацій, серед яких Всесвітня організація туризму, Організація Об'єднаних Націй, Організація економічного співробітництва і розвитку, Всесвітня рада з подорожей і туризму, Всесвітня асоціація з питань дозвілля і відпочинку та ін. Реалізація концепції сталого розвитку туризму можлива за умови чітко визначеної державної політики, партнерства регіональної влади, місцевого самоврядування та суб'єктів підприємництва щодо забезпечення збалансованого розвитку туризму.

Для ефективного розвитку сталого туризму важливо забезпечити комплексний підхід та системне вирішення питань, спрямованих на:

- оптимальне використання природних ресурсів, які є ключовим елементом розвитку туризму, підтримку основних екологічних процесів та сприяння збереженню природної спадщини й біорізноманіття;
- повагу до соціокультурної автентичності приймаючих громад, збереження їхньої культурної спадщини та традиційних цінностей й сприяння міжкультурному взаєморозумінню, толерантності;
- забезпечення життєздатної, довгострокової економічної діяльності через соціально-економічні вигоди для всіх зацікавлених сторін, справедливий розподіл, стабільну зайнятість, можливості отримання доходу, надання соціальних послуг приймаючим громадам й сприяння зменшенню рівня бідності [2].

Рис. 1. Вигоди для споживачів туристичних послуг і приймаючих громад за умови реалізації концепції сталого розвитку

Системний підхід до реалізації концепції сталого розвитку туризму має охоплювати розробку стратегічних пріоритетів сталого розвитку і послідовну

реалізацію етапів проведення через співробітництво державних і недержавних інституцій та соціальне партнерство.

Бібліографічний список:

1. Кирилюк І. М. Екологічний туризм у контексті сталого розвитку. *Екотренди в індустрії гостинності: реалії та перспективи* : кол. моногр.; за ред. І. М. Поворознюк; Вінниця : ТВОРИ, 2023. С. 204-228.

2. Sustainable development. *UNWTO*. URL: <https://www.unwto.org/sustainable-development> (дата звернення: 30.04.2024).

Кочума І.Ю.

к.е.н., доцент,

*Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*

**СМАРТИЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В КОНТЕКСТІ
РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА РОЗВИТКУ
ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ**

Концепція сталого розвитку («sustainable development»), що в буквальному перекладі з англійської мови означає «розвиток, що підтримується» («sustain» – підтримувати), започаткована у 1992 р на «Саміті Землі», стала відправною точкою для визначення пріоритетів і факторів економічного, соціального, екологічного і культурного прогресу людства [1]. Насамперед, вона виникла як відповідь на загострення глобальних екологічних проблем, пов'язаних з перенаселенням, використанням невідновлюваних природних ресурсів та забрудненням довкілля. Основна ідея сталого розвитку – збільшення можливостей нинішнього покоління прожити довге життя, при доброму здоров'ї, високому рівні добробуту і доступу до знань, має сприяти розширенню, а не звуженню таких можливостей для поколінь наступних. Ці принципи лежать також в основі концепції розвитку людського потенціалу ((людського розвитку (від англ. «human development»)), що була розроблена Програмою розвитку (ПРООН) [2].

Однак, як показала практика, досягнення балансу між збільшенням споживання та збереженням навколишнього середовища є дуже непростим завданням. Ті країни, що мають високий рівень виробництва і доходів, в переважній більшості здійснюють більший негативний вплив на довкілля, у тому числі і за рахунок туристичної галузі. Інтенсивний розвиток туризму на планеті,